

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Sect. III. De Valeriano, Bajasitâ vinctis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

CAPUT VII.

Paradoxum geminum.

Avdite mortales, & hilarefcite; audite cælestes & ingemifcite: Hac nocte cacodæmon mortuus est: Hac nocte Deus coniectus est in vincula. De utroque hoc paradoxo pauca, sed stylo Paululum crectiore quàm antehac, & hilariore.

§. I. Cacodæmon mortuus.

Etherfes, quod Plutarchus memorat, Emilianii Rhetoris parens, & qui hoc Plutarcho narravit, cum circa Echinadas infulas navigaret, nec favens spiraret aura, noctu prope Paxas delatus est. Cumq; in navi silerent omnes, & attentius vigilarent, subito clamatum est: Thramne. Horrent cuncti ad clarâ hanc, sed ignota vocem, neque permittit responsum horror. Silent igitur attoniti, alter alterum sine voce respiciens. Clamatur iterum, Thramnè. Siletur iterum, & magis pavetur. Redit vox eadem tertium. Tandem ter in clamatus ille Thramnus (erat hic gente Ægyptius, & navis illius rector) respondet, & quid se clamor hic velit, interrogat. Cui vox illa jam multò quàm antè clarior: Cum ad paludè fueris, nuntia magnum Pana mortuum esse. Audiunt hoc omnes, sed num voci parendum sit, variè trepidèque deliberant. Cum animosior ceteris Thramnus, Audite viri, inquit, & audete quod suadeo: si ventu navem impellendo non sulerint, nos silebimus, quod si non flaverint illi & tacerint, nos loquemur, & quod iussi sumus, nuntiabimus. Probant consiliū omnes, & porro navigant, sed non diu. Nam ventus mox insequi desit, & cæpit silere. Illi ubi juxta paludem hæere coguntur, pacti Thramnum monent, qui promptus puppim scandit, & vultu in mare vergens altâ voce clamat: Magnus Pan mortuus est. Vix hoc effatus, cum innumera ihum gemitus ad miraculum vehemens & confusus auditus fuit. Interea navigium hoc Romam pertingit, & illâ urbium Urbem novo rumore attonat. Ipse Tiberius Imperator, curiosus talium, Thramnū ad se accersit, omnia ex fide intelligit, & assentientibus in idem Philosophis, & ipse fide habet. Quam neque à nobis præfractè negandam cenfeo. Quamvis non nescio scriptorem magnum esse, qui hoc potiùs de Christo in crucem acto velit intelligi, cui egolitem (quod absit) non intendo. Solum illud proclamo: Pan magnus hac nocte mortuus est, quâ Deus in orbem natus est. Ad illius verò mortem indubiè Tartarum omne ingemuit. Neque ego assero (quis enim hoc dicat?) cacodæmonū Principem & magnum illum Pana, qui spiritus est, & mori non potest, sed illius in nos robur infractum, imò mortuum, atq; si propriè loquendum, strangulatum suffocatūq; esse & illis quidem ipsis vinculis, in quibus bonus ille Deus se spontè sua hac nocte coniecit.

§. II. Deus in vincula coniectus.

Christe, quid ego hic dicam, nisi hoc solum, non habere me quod dicam? Verè verè Deus coniectus est in vincula. En inter homines, imò nō inter homines, sed en, inter ipsas bestias immensū Numen illo humanæ carnis carcere ambitur. Neq; hoc satis, etiam vinculis constringitur, & alligatur: panniculis & linteolis Deus fasciatur. An non meritò gloriari possumus, obligatum nobis nos habere Deum? certè ligatum habemus. Pæne hodie concedenda sit venia idololatri, qui Deum nimio nostrum amore infatuatum asserunt. Puer divinitime, ignosce hanc stultam, imò impiam, ex pietate tamen prognatam vocem. Scio, Christe, infatuari non potuisti; sapientissimus es, & omnis origo sapientiæ, sed tamen potuisti infantari

(utar hac voce) potuisti & ligari, quia voluisti. Vt nos Deum enim manumitteremur, in hunc carcerem compingi, & in vincula dari non recusasti, vincula non aurea vel gemmea, sed lineæ. Ergo Deus infra servū se abiecit, & pretiosior est carcer vilissimi mancipii, quàm Dei natalis domus? Est certè, nam Æthiopes (si Plutarcho & Tertulliano credimus) auro vinctos in ergastulis habent, & divitiis malos onerant, tantò locupletiores, quantò nocentiores. Sed & apud Romanos tam pretiosas compedes reperio. Nam Antonius regē Armeniorum Artuafdem aureis catenis vinciri iussit. Deus hodie semet ipse constrinxit vinculis, sed heu quàm exigui, quàm pæne nullius pretii! non tantum gemmæ hic non rutilant, auræ catenæ hic non coruscant, sed vix adsunt viles centunculi, qui tenellos artus vinciant, & arceant frigus. Occurrit hic, quod de suo carcere vel in extremâ calamitate ridens dixit Jugurtha ille Masanissæ nepos, opibus & ingenio validus, sed tamen à Mario devictus. Hic cum captus Romam duceretur, & post triumphalem illusionē in carcerem conieceretur, veste spoliaretur, in aures, quas more gentis ferebat, detraherentur, & quidem sic ferociter, ut avelleretur simul ima pars auris: cum denique in imam, eamque tetram & horridâ specum abjiceretur: Papæ, inquit, quàm frigidū est vestrum balneum! atque inibi etiam fame obiit. Misereris Jugurthæ? Homo fuit, superbus fuit, meritis fuit. De Deo quid dicis, pectus adamantinum? Puellus iste immortalis est, supremus est, & qui horum nihil meritis, ipse tamen à Virgine se capi, quid dico capi, vinciri & constringi se passus est. Primam domum habuit Virginis uterum, egressus inde, sed sine regiâ veste, graveolens & solis feris hospitabile, antrum ingressus, presepiolo alligatus est. Quis hic cum Jugurthâ non clamer? Quàm frigidum palatium elegit Deus! palatium dico, quod reverà non fuit nisi fetens & angusta cavea, in quam, humanum scelus damnavit Deum.

§. III. De Valeriano & Bajasitâ vincto.

Valerianus Romanorū seu potiùs orbis terrarum Imperator, quindecim annis felicem sui regni cursum tenuit, tandem & bellum regi Persarum Saporis fecit magnis viribus, sed nullâ fortunâ, nam victus & vivus in hostium manus pervenit tantus Imperator. Rex Sapor victoriam reverent & modestè non habuit, sed ad illum barbarū supercilium crexit. Valerianum catenis oneravit, sic catenatum ut mancipium circumduxit, & quoties equum conscendit Sapor, toties scabelli vice, tergum prebuit Valerianus humi reptans ad instar bestiæ, & pedibus calcari se ferens, quod vix ferret bestia. Ingemiscant forsitan aliqui, ad tantam fortunæ in tantum Imperatorem injuriam? Differte gemitus, aut in Natalem Christi diem omnes conferte. Quod Sapor Valeriano fecit, homo homini fecit, mortalis mortali, victor victo. Majus est mortaliū scelus in immortalē Deum. Ad nos ille venit propter nos, hospitium quaesivit, admitti, & ab hinc defendi petiit, audivit nemo, excluderunt omnes. Ergo ad bestias ivit, & semet infra illas pannis constructum abiecit. Sed quæ sensus nostri pravitas est? Valeriani sortem miseramur, & pæne illacrymamur, Deum in extremâ egestate cenimus, & ridemus, cum afficere nos soleat vel hostium calamitas.

Quis Bajasitem illum in caveâ sine doloris sensu aspiciat? Fuit hic Bajasites (uti me Turcici Annales docent) magnus animo & rebus Imperator, & per decem amplius annos variè victor. At cum mutaret fortuna, magno prelio à Temir-lanco victus est. Atque cum hi ambo (amicos dixisset, non hostes) pro more gentis Turcicæ, in tapete humi condisissent, voluit Temir Bajasitæ in se animum explorare, atque idco

in hæc verba illum est allocutus: Age mi Bajafites, si ego in tuâ sinu potestate, uti tu jam in meâ, quæso te quid ageres? dic verè & liberè. Fecit Bajafites, & feroci elatòque animo liberrimè subjiciens, Equidem te, inquit, si Numen victoriam annuisset, in ferream caveam inclusum circumduxissem ostentui & irrisui omnibus. Accipio sententiam, inquit Temir, vel à te iudice, nec aliam quàm tu in teipsum pronuntio, atque sic ago. Et ad suos, Audite vos, inquit, mox huc ferream caveam ferre pro tam pretiosa avij includenda est, ne avolet. Fecit, & infelicè sic inclusit. Triennium ferè ita vixit miser Bajafites, & cum desperatâ liberatione audivisset in Tartaros se abducendum, caput validis iteratisque ictibus ferreæ caveæ incussit, & exturbavit indignantem animam. Miserationem ea res habuit & lacrymas, quòd tam generosus sanguis tam turpi caveâ clausus, atque per eam etiam sparsus fuisset.

Quid facinus mortales, hominem in caveam, quæ feris conveniret, conclusum gemimus, Deum in visissimum gurgustium infra feras ab hominibus detrusum videmus, nec sentimus? ubi sensus, ubi lachrymæ? an expectandum, ut nobis bestiarum pietatem præcant, & homines doceant, quid humanum sit? reverà docent, & utinam discant vel ab his saltem Magistris inhumani homines! De Lazari canibus, qui misericordie proflores egerunt, hic plura non dissero. Illud verò tacendum non est, quod Dei Filium in hunc stabuli carcerem à Patre missum eximie representat.

§. IV. De Leone Basilii Imperatoris filio captivo.

Basilus Macedo Imperator filium habuit, cui Leo nomen, obedientem & innocens vitæ juvenem. Sed nemo satis innocens est invidia, quæ & hunc Cæsarum filium in grave odium vocavit apud patrem, sed ob aliena, non sua crimina. Pater reum, ut putabat, siliu dat in vincula. It Leo, uti in cæcis, ita & in hoc parenti suo parens. Dum est in carcere, innocentiam suam cogitat, gemit frequenter, suspirat crebrò, nonnumquam etiam plorat. Audit hæc omnia non procul in caveâ suspensus plittacus, audita suo tempore feliciter recordatur. Interea Basilus Imperator in patricii ejusmodi ad convivium vocatur, & venit. Adfunt & alii non exiguo numero Imperatori familiares. Dum convivium hilaritatem suam explicat, & taciturnis loquaces reddit convivas, plittacus ille, qui Domini sacunda voluptas ad hilarandos convivas aderat, etiam sibi, dum facerent alii, garrendum censet:

Incipit: affatus etiam, meditatæque verba reddir.

Inter alia sæpe ingeminat: Leo, Leo, Leo. Observant convivæ, & Leonis in carcere jacentis recordantur. Et, ô Imperator, exclamat florum unus ubi Leo est? reverà hæc avis nobis prudentior. Nos hic inter epulas & pocula lætitiâ distulimus, Leo tuus filius in vinculis morore tabescit. Si licet, magne Imperator, rogamus, libera. Rediit hic patri patris sensus; imperat ergo vinculis exolvi, & ornari veste ac dignitate pristina. Fecit hoc idem hodie, si cogitamus, cælestis Pater. Filium suum, quem verè Leonem, & Leonem de tribu Iuda vocamus, hunc, inquam, suum filium, non ob sua, sed ob aliena & nostra scelera, in hunc stabuli carcerem conjecit, in quo ille non suspiravit tantum, sed & lacrymavit. Oblita illius videbatur ipsa cælestis aula. Sed ecce binæ pecudes, inter quas hic captivus jacuit, voce gestuque, quo potuerunt, Deus, Deus, quasi clamaverunt. Nec continuerunt sese beati Genii, quin toto cælo effusi Leonem hunc Dei Filium esse, suis cantibus affirmarent. Agnosce hæc homo, hominum magistras pecudes.

1117

§. V. Sapiens victi Gilimeri factum.

Ubet hic Gilimeris Vandalorum Regis factum at-
Lipfi moni-
ra politica,
1.2. 1.4.

Lexere. Fuit hic Gilimer bellis & victoriis diu clarus, tandem à Belisario Iustiniani Imperatoris duce, pæne omnibus fortunis eversus est. Acie igitur victus in Numidiæ excelsum montem confugit, sed & illic obsidione pressus, & quasi in carcerem copactus misit ad duces Pharam atque sibi panem spongiam, & citharam mitti rogavit. Panem quidem sedandæ fami, spongiam sedandis lacrymis, citharam pacando dolori. Dedit illa Pharas, & mox sese dedit Gilimer, qui ad Belisariu deductus nil nisi ruit. Desipere eum putabant homines. Sed vera hoc fuit sapientia, quæ ille humana omnia ut incerta, nimiumque caduca ridebat. Cùmque per triumphalem pompam Byzanti ad Iustinianum Imperatorem & Theodoram conjugem in sublimi folio sedentes adduceretur, hoc folium effatus est: Vanitas vanitatum, & omnia vanitas. Depictu videtis in Gilimere totum humanum genus. An non obsidebamur ab acherontico duce, summo inferiorum monarcha? an non passim multa hominum millia in flammeos carceres detruhebatur? Misertus est Deus, & quæ ipsius bonitas fuit, non rogatus huius malo succurrit, misitque obsecris panem, spongiam, citharam. Panem quidem illum, qui in Bethlehemiticâ specu proponitur, Christus Servator noster. Et rectè quidè Bethlehemitum Panis domum interpretantur. Sed & spongiam cum hoc pane est, Præsepe sceno & panniculis instratu, quibus siccenu humentes oculos. Sed neque cithara deest, cantantes in acie, & omnem citharæ harmoniam superantes cælitates. Superest, ut & Gilimerem sequamur, & heroicâ voce clamemus: Vanitas vanitatum, & omnia vanitas. Sed num sic quiescendum? neque in illum duces, qui nos tam gravi obsidione pressit, arma movenda sunt, imò verò sunt, & quidem hoc ipso Principe & belli duce, qui hodie in cuniculis ergastulo lineis vinculis nexus lacrymatur. Tu infantem, dicat aliquis, militiæ præcis, & puelum in cunis vagientem exercitus ductorem constituis? Quæ dixi, non excusabo. Sed audi, præsertim, qui negas ab infante regi posse exercitum.

§. VI. Dux infans in cunis exercitum regit.

Anno à salute millesimo centesimo supra quadragiesimum quartum Godefridus tertius Dux
Lipfi Lovan-
niū, 1.2. c. 9.

erat Brabantie, sed qui in primâ infantia, & ordi-
tis vitæ annum nondum esset egressus. Accedit ea res veteris hostem, & spes animòque ingentes addidit Bertuerti genti, cum quâ infans illius patri avòque bellum fuerat, & septemdecim iusta prælia. Hostes itaque grandes copias in aciem educunt, & gentem sine duce vel cum duce infante facile opprimendam censent. Lovanienses, quorum res tum potissimum agebatur, ante omnia novum Principem, quamvis infantem, in paterno solo locant, & fidem ei popularium obstringunt: quo facto accingunt se ad bellum, in propinquo castra metantur. & cum hostis etiam per fetiales de agnoscendo Principe monitus ferociter reclamaret, in sequentem diem pugnam denuntiant. Sed quis pugna dux & moderator? ille ipse infans. At quomodo in acie stetit, qui adhuc in cunis jacuit, aut quomodo militem hortari potuit, qui necdum loqui? Hortatus est, & efficacius quàm ullus oratorum, sed hoc modo. Consilium fuit generosi viri, puerum illum illic deferri, & animandis militibus ostentari; quod sanè factum est. Nam infans in cunis allatus, & ad salicem arborem suspensus est. Neque illa concio hoc aspectu miserabilis infantis potuit esse facundior. Conjecit huc universus miles oculos, manu qui potuerunt, retigerunt; omnes ut Numen suum Principem venerati,

Bb 4

rati,